

महाराष्ट्र राज्याचे क्रीडा धोरण, २०१२ राज्यातील
आंतरराष्ट्रीय पदक प्राप्त खेळाडू व त्यांचे क्रीडा
मार्गदर्शक यांना रोख बक्षिस देवून गौरविण्याची
योजना.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राक्रीधो-३६२२ /प्र.क्र.५९/क्रीयुसे-२,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२,
दिनांक : ०७ ऑक्टोबर, २०२४

वाचा :-

१. शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक- क्रीडाधो-२०११/प्र.क्र.५५/११/क्रीयुसे-१, दि.१४ जून, २०१२
२. शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक-राक्रीधो-२०१२/प्र.क्र.१५८/१२/क्रीयुसे-२, दि.०५ फेब्रुवारी, २०१४.
३. शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक- राक्रीधो-२०१८/प्र.क्र.१०३/क्रीयुसे-२, दि.११ ऑक्टोबर, २०१८
४. शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक- राक्रीधो-३६२२ /प्र.क्र.५९/क्रीयुसे-२, दि.२० ऑक्टोबर, २०२३.
५. शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक- राक्रीधो-२०२४ /प्र.क्र.६८/क्रीयुसे-२, दि.०१ जुलै, २०२४

प्रस्तावना :-

राज्यातील क्रीडा संस्कृतीचे संवर्धन, प्रचार, प्रसार व जोपासना करण्यासाठी पोषक वातावरण असणे आवश्यक आहे. याच भूमिकेतून राज्याचे क्रीडा धोरण, २०१२ घोषित करण्यात आले असून, त्याची अंमलबजावणी करण्यास संदर्भ क्र.१ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे. त्यानुसार उक्त अ.क्र.२ ते ५ अन्वये निर्गमित केलेल्या शासन निर्णयान्वये राज्याचे नाव उज्ज्वल केलेल्या राज्यातील खेळाडूंना व त्यांच्या मार्गदर्शकांना प्रोत्साहनपर बक्षिसे देऊन त्यांचा गौरव करण्यात येतो.

२. ऑलिम्पिक/पॅरा ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा व आशियाई/पॅरा आशियाई क्रीडा स्पर्धेतील पदक विजेत्या खेळाडूंना इतर राज्यांमार्फत भरघोस मदत दिली जाते. त्याच धर्तीवर आंतरराष्ट्रीय स्तरावर विविध स्पर्धामध्ये उल्लेखनीय कार्य करून महाराष्ट्राचे नाव उज्ज्वल करणाऱ्या राज्यातील खेळाडूंना प्रोत्साहन देण्यासाठी राज्यातील आंतरराष्ट्रीय पदक प्राप्त खेळाडू व त्यांचे क्रीडा मार्गदर्शक यांना रोख बक्षिस देवून गौरविण्याच्या योजनेच्या रकमेत वाढ करून रोख बक्षिस देण्याची कार्यनियमावली सुलभ व्हावी यास्तव, वाचा येथील अ.क्र. २ ते ५ पर्यंतचे शासन निर्णय अधिक्रमीत करून, सर्वसमावेशक शासन निर्णय निर्गमित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

आंतरराष्ट्रीय स्तरावर वैयक्तिक/सांघिक क्रीडा प्रकारात उल्लेखनीय कार्य करून महाराष्ट्राचे नाव उज्ज्वल करणाऱ्या राज्यातील खेळाडूंना प्रोत्साहन मिळणेकरिता प्राविण्यप्राप्त खेळाडूंना

बक्षीसाच्या रकमा देण्यासंदर्भातील वाचा येथील अ.क्र. २ ते ५ पर्यंतचे शासन निर्णय अधिक्रमीत करण्यात येत आहेत.

२. राज्यातील आंतरराष्ट्रीय पदक प्राप्त खेळाडू व त्यांचे क्रीडा मार्गदर्शक यांना रोख बक्षिस देऊन गौरविण्यात येणाऱ्या योजनेची नियमावली खालीलप्रमाणे आहे :-

नियम-१ :- शीर्षक: या नियमांना राज्यातील आंतरराष्ट्रीय पदक प्राप्त खेळाडू व त्यांचे क्रीडा मार्गदर्शक यांना रोख बक्षिस देवून गौरविण्याच्या योजनेचे नियम, २०२४ असे संबोधण्यात यावे.

नियम-२ :- उद्दिष्ट :- आंतरराष्ट्रीय स्तरावर उल्लेखनीय कामगिरी करून राज्याचे नाव उज्ज्वल केलेल्या राज्यातील खेळाडू व त्यांच्या मार्गदर्शकांना प्रोत्साहनपर बक्षिस देवून त्यांचा गौरव करणे व त्यांना प्रोत्साहित करणे असे या योजनेचे उद्दिष्ट आहे.

नियम-३ :- पुरस्काराचे स्वरूप : आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेत पदक प्राप्त केलेल्या खेळाडूंना व त्यांच्या मार्गदर्शकांना त्यांच्या कामगिरीनुसार खालील प्रमाणे रोख पारितोषिक देण्यात येईल:-

वैयक्तिक क्रीडा प्रकार:-

(रुपये लाखात)							
अ. क्र	स्पर्धा	सुवर्ण		रौप्य		कास्यं	
		खेळाडू (रोख पारितोषिक)	मार्गदर्शक (रोख पारितोषिक)	खेळाडू (रोख पारितोषिक)	मार्गदर्शक (रोख पारितोषिक)	खेळाडू (रोख पारितोषिक)	मार्गदर्शक (रोख पारितोषिक)
१	ऑलिम्पिक/पॅरा ऑलिम्पिक	५००.००	५०.००	३००.००	३०.००	२००.००	२०.००
२	वरिष्ठ वर्ल्ड चॅम्पियनशीप /वरिष्ठ वर्ल्ड कप स्पर्धा/पॅरा वर्ल्ड चॅम्पियनशीप	३००.००	३०.००	२००.००	२०.००	१००.००	१०.००
३	एशियन गेम्स/पॅरा एशियन गेम्स/कॉमनवेल्थ गेम्स	१००.००	१०.००	७५.००	७.५	५०.००	५.००
४	वरिष्ठ कॉमनवेल्थ चॅम्पियनशीप/वरिष्ठ एशियन चॅम्पियनशीप	७०.००	०७.००	५०.००	०५.००	३०.००	०३.००
५	युथ ऑलिम्पिक/युथ कॉमनवेल्थ	३०.००	०३.००	२०.००	०२.००	१०.००	०१.००

गेम्स/ज्युनिअर वर्ल्ड चैम्पियनशीप/ज्युनि अर वर्ल्ड कप/ज्युनिअर एशियन चैम्पियनशीप/ज्युनि अर कॉमनवेल्थ चैम्पियनशीप/शाले य आशियाई स्पर्धा							
---	--	--	--	--	--	--	--

सांघिक क्रीडा प्रकार:-

(रुपये लाखात)

अ. क्र	स्पर्धा	सुवर्ण		रौप्य		कास्यं	
		खेळाडू (रोख पारितोषिक)	मार्गदर्शक (रोख पारितोषिक)	खेळाडू (रोख पारितोषि क	मार्गदर्श क (रोख पारितोषि क	खेळाडू (रोख पारितोषि क	मार्गदर्श क (रोख पारितोषि क
१	ऑलिम्पिक/पॅरा ऑलिम्पिक	३७५.००	३७.५०	२२५.००	२२.५	१५०.००	१५.००
२	वरिष्ठ वर्ल्ड चैम्पियनशीप /वरिष्ठ वर्ल्ड कप स्पर्धा/पॅरा वर्ल्ड चैम्पियनशीप	२२५.००	२२.५०	१५०.००	१५.००	७५.००	७.५०
३	एशियन गेम्स/पॅरा एशियन गेम्स/कॉमनवेल्थ गेम्स	७५.००	७.५०	५६.२५	५.६२५	३७.५०	३.७५
४	वरिष्ठ कॉमनवेल्थ चैम्पियनशीप/वरि ष्ठ एशियन चैम्पियनशीप	५२.५०	५.२५	३७.५०	३.७५	२२.५०	२.२५
५	युथ ऑलिम्पिक/युथ कॉमनवेल्थ गेम्स/ज्युनिअर वर्ल्ड	२२.५०	२.२५	१५.००	१.५०	७.५०	०.७५

चॅम्पियनशीप/ज्यु निअर वर्ल्ड कप/ज्युनिअर एशियन चॅम्पियनशीप/ज्यु निअर कॉमनवेल्थ चॅम्पियनशीप/शाले य आशियाई स्पर्धा							
---	--	--	--	--	--	--	--

नियम-४ :- पात्रतेचे निकष :-

- I. खेळाडूचे / मार्गदर्शकांचे महाराष्ट्रात सलग १५ वर्षे वास्तव्य असणे आवश्यक आहे.
- II. खेळाडूने नियम-३ मध्ये नमूद केलेल्या अधिकृत आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेमध्ये पदक संपादन करणे आवश्यक आहे.
- III. क्रीडा मार्गदर्शकांना प्रोत्साहनपर बक्षिसे देताना संबंधित खेळाडूच्या मूळ क्रीडा मार्गदर्शकाचा विचार करण्यात यावा. तसेच पुरस्कारार्थी खेळाडूने त्याच्या मूळ क्रीडा मार्गदर्शकाचे नाव स्वतः प्रमाणित करून देणे आवश्यक आहे.
- IV. उपरोक्त सर्व स्पर्धेतील क्रीडा स्पर्धेत तो सांघिक स्पर्धेमध्ये सहभागी झाला असेल तर त्यामध्ये किमान ८ देशांचा/संघाचा आणि वैयक्तिक स्पर्धेमध्ये सहभागी झाला असेल त्यामध्ये वैयक्तिक क्रीडा स्पर्धेत/वयोगटात /संबंधित वजनी गटात किमान ८ देशाच्या खेळाडूंचा सहभाग असावा. तथापि, ऑलिम्पिक क्रीडा स्पर्धा, आशियाई क्रीडा स्पर्धा तसेच कॉमनवेल्थ क्रीडा स्पर्धा या स्पर्धांमध्ये सहभागी खेळाडूंना प्रोत्साहनपर बक्षीस रक्कम देताना सांघिक/वैयक्तिक क्रीडा प्रकारात किमान सहभागी संघांची/देशाची अट आवश्यक असणार नाही.
- V. ऑलिम्पिक स्पर्धा, कॉमनवेल्थ गेम्स व एशियन गेम्स मध्ये ज्या खेळ / क्रीडा प्रकारांचा समावेश असेल तेच खेळ / क्रीडा प्रकार तसेच कबड्डी, खो-खो या देशी खेळांसाठी वरील नमुद स्पर्धांमध्ये रोख बक्षिस मिळण्यास अनुज्ञेय राहतील.
- VI. वरील नमुद स्पर्धेमध्ये पदक प्राप्त केल्यानंतर सदर स्पर्धासंपल्यानंतर संबंधित खेळाडूंनी ३० दिवसांच्या आत आयुक्त, क्रीडा व युवकसेवा, संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडे अर्ज करावा.

नियम-५ :- रोख पारितोषिक मंजूर करण्याचे अधिकार:- वरील नियम-३ मध्ये दर्शविलेल्या कामगिरीची पडताळणी करून संबंधित खेळाडूस रोख पारितोषिक मंजूर करण्याचे अधिकार शासनास राहतील.

नियम-६ : आहरण व संवितरण अधिकारी:- या योजनेसाठी आयुक्त, क्रीडा व युवक सेवा, संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

नियम-७ :- नियम शिथिल करणे / बदल करणे:- या नियमावलीमधील कोणताही नियम शिथिल करणे, त्यात अंशतः किंवा पूर्णतः बदल करणे, नवीन नियम समाविष्ट करणे याबाबतचे सर्व अधिकार शासनास राहतील.

३. राज्यातील खेळाडूने आंतरराष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धेमध्ये पदक प्राप्त केल्यानंतर त्याबाबतची माहिती संबंधित एकविध खेळाच्या राज्य संघटनेने पदक प्राप्तीच्या प्रमाणपत्रासह आयुक्त, क्रीडा व युवकसेवा, संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडे १५ दिवसांच्या कालावधीत देण्याची व्यवस्था करावी. याशिवाय राज्यातील आंतरराष्ट्रीय पदकप्राप्त खेळाडूंची अद्ययावत माहिती प्रसार माध्यमाद्वारे प्रकाशित होणारी वृत्ते तसेच इंटरनेटद्वारे उपलब्ध करून घेण्याची जबाबदारी आयुक्त, क्रीडा व युवकसेवा, संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी क्रीडा व युवकसेवा संचालनालयातील जबाबदार अधिका-याकडे सोपवावी.

४. स्पर्धेमध्ये पदक प्राप्त केलेल्या राज्यातील खेळाडूची माहिती प्राप्त झाल्यावर त्या खेळाडूस राज्य शासनाच्या वतीने अभिनंदन करणारे पत्र आयुक्त, क्रीडा व युवकसेवा, पुणे यांच्या स्वाक्षरीने ८ दिवसांच्या कालावधीत पाठविण्यात यावे व त्या पत्राची प्रत शासनास पाठविण्यात यावी.

५. या शासन निर्णयातील तरतूदी पॅरीस (फ्रान्स) येथे झालेल्या ऑलिम्पिक/पॅरा ऑलिम्पिक गेम्स व हॅंगझोऊ, चीन येथे झालेल्या पॅरा आशियाई क्रीडा स्पर्धा, या स्पर्धेमध्ये पदक विजेत्या खेळाडूंना लागू राहिल. तसेच, या शासन निर्णयाच्या दिनांकानंतर होणाऱ्या उपरोक्त सर्व स्पर्धांना लागू राहतील.

६. खेळाडूंना रोख पारितोषिक देण्याच्या योजनेकरिता होणारा खर्च "२२०४-क्रीडा व युवकसेवा-(०९) (०६) ऑलिम्पिक, राष्ट्रकुल व आशियाई स्पर्धामधील पदक विजेत्यांना रोख पारितोषिके देणे (२२०४ ५३२९) -५० इतर खर्च" या लेखाशीर्षाखाली टाकण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्रमांक २०२४१००७१५१४१३१६२९ आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुनिल हंजे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल, यांचे प्रधान सचिव,
- २) मा. अध्यक्ष /उपाध्यक्ष, विधानसभा यांचे खाजगी सचिव,
- ३) मा.सभापती/उपसभापती, विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव,
- ४) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
- ५) मा.उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे प्रधान सचिव
- ६) मा. उप मुख्यमंत्री (नियोजन व वित्त) यांचे प्रधान सचिव,
- ७) मा.मंत्री, क्रीडा व युवक कल्याण यांचे खाजगी सचिव,
- ८) मा. विधानसभा/विधानपरिषद विरोधी पक्ष नेता,

- ९) अप्पर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १०) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- ११) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १२) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर,
- १३) महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर,
- १४) आयुक्त, क्रीडा व युवकसेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- १५) जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे,
- १६) निवड नस्ती (क्रीयुसे-२).